

שרו של עשו גילה ליעקב מאה ברכות המצילות מאה אנשים שמתו כל יום!

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

פירוש, כי בשם ישראל רמוז ק' ברכות המצטרפות למדת אמ"ת של יעקב שעולה בגימטריא ישראל. וזהו שמפרש הטעם לשם ישראל: "כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל", כי בשם ישראל התגבר יעקב אבינו על הס"מ שלא יוכל להמית ק' אנשים מישראל בזכות ק' ברכות, "ויברך אותו שם", שגילה לו הס"מ הסגולה של מאה ברכות.

נמצינו למדים מדברי ה"חתם סופר", כי שם ישראל רומז על ביטול ק' מיתות מישראל, שכן ק' עם אמ"ת עולים ישראל. ויש לומר כי ענין זה רמוז בכתוב שמעם למדו חכמינו ז"ל שצריך לברך מאה ברכות בכל יום: "ועתה ישראל", מכיון שנקראת ישראל, מזה תשכיל להבין כי "מה ה' אלקיך שואל מעמך", אל תקרי "מה" אלא "מאה" ברכות.

יומתק להבין בזה מה שזכה דוד המלך לתואר "נאום זמירות ישראל", באותו כתוב שזכר בו שתיקן לברך מאה ברכות: "נאום דוד בן ישי ונאום הגבר הוקם על משיח אלקי יעקב ונאום זמירות ישראל", כי מאחר שבפסוק זה נזכר: "הוקם על" - ע"ל בגימטריא ק' ברכות שתיקן, לכן מכנהו הכתוב: "משיח אלקי יעקב", כי לדוד המלך נתגלה מה שגילה הס"מ ליעקב אבינו הסגולה של מאה ברכות, ומטעם זה זכה דוד לתואר: "נאום זמירות ישראל", כי הוא תיקן לישראל לזמר לה' מאה ברכות בכל יום שמהם יוצא מספר ישראל.

ומה מתוקים הם דברי ה"מגלה עמוקות" על ואתחנן (אופן קלט), כי מטעם זה קבע דוד המלך נעים זמירות ישראל בספר תהלים במזמור ק': "מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ", ללמדנו שצריך להודות ולהלל לה' בכל יום בבחינת: "מזמור לתודה" מאה ברכות.

מאה ברכות להכניע מאה כוחות הטומאה

ונראה להרחיב בביאור הקשר הפנימי בין שם "ישראל" שניתוסף ליעקב למאה ברכות בכל יום, ובדרך אגב נרויח להבין מנין שאב הס"מ כוחו להרוג דוקא מאה אנשים מישראל בכל יום, ואיך על ידי מאה ברכות אנו מבטלים את כוחו, על פי מה שמצינו רעיון נשגב בענין המאה ברכות במשנתו הטהורה של ה"ישמח משה" (פרשת עקב ד"ה ועתה ישראל), אשר דיבר בקדשו לבאר מאמר הגמרא (מנחות מג:):

"חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך". ופירש רש"י שהוא על דרך: "אל תקרי מה אלא מאה", וכן מבואר במדרש תנחומא (פרשת קרח סימן יב) ובמדרש רבה (שם יח כא) שהבאנו לעיל: "ועתה ישראל מה ה' אלקיך, קרי ביה מאה אלו מאה ברכות".

מדרש: "בכל יום היו מתים מאה נפשות מישראל...
עד שחקר [דוד] והבין ברוח הקודש ותיקן לישראל מאה ברכות"

חתם סופר: "ויגע בכף ירכו" - כ"ף בגימטריא ק' אנשים
מיוצאי ירך יעקב שעתידים למות כל יום

"ויברך אותו שם" - שרו של עשו גילה ליעקב
הסגולה של מאה ברכות לבטל מאה מיתות בכל יום

בשם ישראל רמוז ק' ברכות כי ישראל
בגימטריא ק' ברכות עם אמ"ת שהיא מדתו של יעקב אבינו

דוד המלך נקרא: "נעים זמירות ישראל",
כי הוא תיקן לברך מאה ברכות שמהם יוצא מספר ישראל

מגלה עמוקות: דוד המלך יסד במזמור ק' "מזמור לתודה",
כי הוא כנגד ק' ברכות שצריך לברך כל יום

ישמח משה: מאה ברכות מבטלות מאה כוחות הטומאה
מצד ב' אותיות ס"מ שעולה בגימטריא מאה

"וידו אוחזת בעקב עשו", יעקב אבינו
אוחז בסוף שמו של סמא"ל להוציא ב' אותיות א"ל משמו

אולם על ידי מאה ברכות מבטלים המיתה ומחזירים את האות א' לתיבת "אמת", על כן תראה כי אמ"ת עם ק' ברכות עולה בגימטריא ישראל. וזהו שאמר שרו של עשו: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל", כי על ידי שיברכו ישראל מזרע יעקב שנקרא "אמת" מאה ברכות בכל יום, יצטרפו ק' ברכות עם אמ"ת שעולה בגימטריא "ישראל" עכדה"ק. ויש לפרש הכוונה בזה, שצריך לברך ק' ברכות אלו בבחינת "אמת" ככתוב (תהלים קמה יח): "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת".

נראה כי לפי דברי ה"חתם סופר" קישור פירוש הפסוקים כך הוא: "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר, וירא כי לא יכול לו", כי יעקב מצד עצמו היה כולו קודש, "ויגע בכף ירכו" - שפגע בכף יוצאי ירך יעקב בדורות הבאים שלא יהיו בשלימות כיעקב, להמית מהם בכל יום ק' אנשים כמספר כ"ף, ומרוב צערו: "ותקע כ"ף ירך יעקב בהאבקו עמו".

"ויאמר שלחני כי עלה השחר, ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתנו", יעקב לא הסכים לשחרר את הס"מ רק אם ימסור לו ברכתו, כלומר שיגלה לו הסוד איך לבטל כוחו בעתיד שלא יוכל להרוג ק' אנשים מיוצאי ירכו בכל יום. והוכרח הס"מ לגלות לו הסוד: "ויאמר אליו מה שמך, ויאמר יעקב, ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל".

אנשים בכל יום כמנין כ"ף, ועל כך נאמר: "ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו". אולם אחר כך גילה לו הס"מ עצמו איך לבטל מאה מיתות על ידי מאה ברכות בכל יום, וזהו שכתוב: "ויברך אותו שם", והנה הדברים בלשון קדשו:

"ונראה שהמלאך הוא שהוא הס"מ והוא ממונה על המות, והוא מסר לו ליעקב סוד זה, והנה בהאבקו עמו ותקע כף ירך יעקב, ורוצה לומר שזה המלאך תפס לו מיוצאי ירך יעקב מאה בכל יום גימטריא כ"ף שעולה מאה, והיינו כף ירך יעקב, ושוב מסר לו סוד זה ליעקב שעל ידי מאה ברכות בכל יום יחיו מתיו ולא ימותו, וזה רמוז בויברך אותו שם, שלמדו סדר הברכות".

ישראל בגימטריא אמ"ת עם ק' ברכות

בדרך זו ממשיך ה"חתם סופר" לבאר מה שאמר המלאך ליעקב: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל". כי מדתו של יעקב היא "אמת" ככתוב (מיכה ז כ): "תתן אמת ליעקב". והנה כאשר הס"מ הצליח להמית מאה מישראל ח"ו, כי אז הוא מוריד את האות א' מתיבת "אמת" ונשאר "מת", ועל ידי זה הוא ממית ח"ו כמו שהיה בימי דוד.

בפרשתנו פרשת וישלח אנו למדים על המאבק הגדול שנאבק המלאך שרו של עשו עד שנצחו יעקב אבינו ככתוב (לב כה):

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר, וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו, ויאמר שלחני כי עלה השחר, ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתנו, ויאמר אליו מה שמך, ויאמר יעקב, ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל, וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך, ויאמר למה זה תשאל לשמי, ויברך אותו שם".

רש"י מפרש בשם רבותינו ז"ל כי איש זה שנאבק עם יעקב: "הוא שרו של עשו". ומקור הדבר במדרש (ב"ר עח ג): "שרו של עשו היה". במדרש תנחומא (פרשתינו סימן ח) מגלה לנו את שמו: "ויאבק איש עמו, זה סמאל שרו של עשו". וכן מבואר בזהוה הקדוש בפרשתנו (דף קע.): "והוא מלאך שרו של עשו היה ואיהו סמאל".

כ"ף בגימטריא מאה כנגד מאה אנשים שמתו כל יום

במאמר זה ברצוננו להתבונן במה שגילה לנו מאורו של עולם ב"דרשות חתם סופר" (חלק א דף פג טור ב), ביאור הפגם שפגע שרו של עשו בכף ירך יעקב, על פי מה ששינינו בגמרא (מנחות מג:): "חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר (דברים י יב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך". ופירש רש"י שהוא על דרך: "אל תקרי מה אלא מאה".

והנה במדרש תנחומא (פרשת קרח סימן יב) וכן במדרש רבה (במדבר יח כא) מבואר כי דוד המלך תיקן לברך מאה ברכות בכל יום, ודרשו כן ממקרא שכתוב (שמואל ב כג א): "נאום דוד בן ישי ונאום הגבר הוקם על משיח אלקי יעקב ונאום זמירות ישראל, הוקם ע"ל בגימטריא מאה כנגד מאה ברכות, שבכל יום היו מתים מישראל מאה אנשים, בא דוד ותקנן למאה ברכות, ועתה ישראל מה ה' אלקיך, קרי ביה מאה אלו מאה ברכות, כיון שתקנום נעצרה המגפה".

ענין זה מובא בטור (או"ח סימן מו) בתוספת ביאור, כי דוד המלך חקר לסיבת מאה המיתות, עד שהשיג ברוח הקודש שהתיקון על כך הוא לברך מאה ברכות:

"דוד המלך עליו השלום תיקן מאה ברכות, דכתיב הוקם על - ע"ל בגימטריא מאה הו, כי בכל יום היו מתים מאה נפשות מישראל ולא היו יודעים על מה, עד שחקר והבין ברוח הקודש ותיקן להם לישראל מאה ברכות, ועל כן תיקנו חכמים ז"ל אלו הברכות על סדר העולם והנהגתו להשלים מאה ברכות בכל יום".

לפי זה מבאר ה"חתם סופר", כי זה היה הפגם שפגע שרו של עשו בכף ירך יעקב, רמוז לו בכך שיגיע זמן שיהרוג מיוצאי ירכו מאה

מאה ברכות בכל יום בכוונה סגולה גדולה לבטל כל מיני מחלות ומיתות!

דבר בעתו מה טוב לעורר את עצמנו בימינו אלה, כאשר בעונותינו הרבים הרבה מאחינו בני ישראל צריכים רפואה שלימה על כל מיני מחלות קשות ה' ישמרנו ויצילנו, והנה הם מחפשים בחיפוש דנרות כל מיני סגולות, כדי לצאת מצרה לרווחה ומאפילה לאור גדול להיושע בדבר ישועה ורחמים, ובכל יום חדשים לבקרים צצים להם כל מיני סגולות.

והנה הגם שאין לזלזל ח"ו בשום סגולה, אולם למה לנו לחפש סגולות חדשות להביא ממרחק לחמינו, כאשר יש לנו סגולה בדוקה מדברי חכמינו ז"ל בעלי התלמוד אשר רוח הקודש הופיע בבית מדרשם לדעת מקור כל הרעות ואין להינצל מהם, כמו שכתב הטור (או"ח סימן מו) בשם המדרש: **"דוד המלך עליו השלום תיקן מאה ברכות... כי בכל יום היו מתים מאה נפשות מישראל ולא היו יודעים על מה, עד שחקר והבין ברוח הקודש ותיקן להם לישראל מאה ברכות"**.

והנה הגם שאין לזלזל ח"ו בשום סגולה, אולם למה לנו לחפש סגולות חדשות להביא ממרחק לחמינו, כאשר יש לנו סגולה בדוקה מדברי חכמינו ז"ל בעלי התלמוד אשר רוח הקודש הופיע בבית מדרשם לדעת מקור כל הרעות ואין להינצל מהם, כמו שכתב הטור (או"ח סימן מו) בשם המדרש: **"דוד המלך עליו השלום תיקן מאה ברכות... כי בכל יום היו מתים מאה נפשות מישראל ולא היו יודעים על מה, עד שחקר והבין ברוח הקודש ותיקן להם לישראל מאה ברכות"**.

והנה הגם שאין לזלזל ח"ו בשום סגולה, אולם למה לנו לחפש סגולות חדשות להביא ממרחק לחמינו, כאשר יש לנו סגולה בדוקה מדברי חכמינו ז"ל בעלי התלמוד אשר רוח הקודש הופיע בבית מדרשם לדעת מקור כל הרעות ואין להינצל מהם, כמו שכתב הטור (או"ח סימן מו) בשם המדרש: **"דוד המלך עליו השלום תיקן מאה ברכות... כי בכל יום היו מתים מאה נפשות מישראל ולא היו יודעים על מה, עד שחקר והבין ברוח הקודש ותיקן להם לישראל מאה ברכות"**.

בתפלה, עד כדי כך שאחד מהם אמר: **"אנא מחזיק טיבו לראשי, דכד הוה מטי מודים הוא כרע מגרמיה"**. כלומר אני מחזיק טובה לראשי שכאשר הוא מגיע לברכת: **"מודים"** הוא כורע מעצמו. [הגם שאין להבין הדברים כפשוטם לקדושים הללו, מי יתן והיינו זוכים לכוון בתפלותינו מעט מזעיר מעין אותה קדושה שהם לא התכוונו, אולם בכל זאת נלמד מכאן כמה קשה לכוון].

"תפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה"

והנה ב"תולדות יעקב יוסף" (פרשת תולדות אות ו) כתב: **"העבודה שהיא תפלה, מרגלא בפומא דינשי תפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה"**. נמצא כי כאשר אנו מברכים מאה ברכות כדי לבטל מאה אנשים שמתו כל יום, ראוי לברך אותם בכוונה כדי שיחזרו אנשים אלו לחיות בגוף עם נשמה מתוך בריאות הגוף והנפש, אבל אם הברכות הם בלי כוונה כגוף בלי נשמה איככה יחברו את הגוף עם הנשמה.

הן אמת שכבר אמרו חכמינו ז"ל (ע"ז ג.): **"שאיין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו"**, אולם ברור שהאדם צריך לעשות כל מיני השתדלות מצדו כדי לכוון כראוי, ובפרט שיש לנו עצה נפלאה להשלים בכל יום את המאה ברכות, כמו שמצינו בשבת קודש שמשלימים את המאה ברכות בברכת הפירות.

וכאשר נתבונן נראה כי זאת היא רעה גדולה תחת השמש, שהרי כמה בנקל יכול

כל אדם לכוון בברכת הנהנין ובפרט בברכות שלפני האכילה והשתיה, כאשר בדרך כלל הברכה כלולה על פי רוב מתשע תיבות: **"ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו"**, **"בורא פרי העץ"**, **"בורא פרי הגפן"**, **"בורא מיני מזונות"**, ובברכת **"המוציא"** ישנן עשר תיבות: **"המוציא לחם מן הארץ"**. והנה בברכות הללו אפשר לאכול סעודה שלימה בלי הגבלה, ובכל זאת מחמת תאוות האכילה מברכים את הברכות הללו במהירות הבזק, אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם, חוטפים את הברכות באותיות שבורות לקויות בחסירות ויתירות.

ואם אנו מזלזלים ח"ו לברך הברכות בלא כוונה בבחינת גוף בלא נשמה, איככה נוכל לצפות לחבר את הנשמה עם הגוף של מאה האנשים שצריכים להינצל בכל יום, וכל שכן אם במקום לבטא הברכות באותיות ברורות חוטפים אותם בתיבות ובאותיות שבורות, האם זה פלא כי מאה האנשים שהיו צריכים להינצל כל יום בזכות ברכות הללו הם שבורים ח"ו בגוף ובנפש.

על כן הבה נקבל עלינו לחנך תחילה את עצמנו, להיות דוגמה אישית לצאצאינו לברך ברכת הנהנין בקול רם ובכוונה גדולה, להקדיש לה' עוד כמה דקות לברך ברכת המזון מתוך הספר, לדקדק בברכת **"על המחיה"** שעלולים לזלזל בה, ועל ידי זה נרוויח לברך מאה ברכות בכל יום בכוונה, ואין שום ספק כי בזכות זה נזכה לבטל כל מיני מיתות ומחלות, כי אז יש בכוח החכמים לבטל כוחו של הס"מ שלא יוכל להמית, ובזכות זה נזכה שירפא הקב"ה רופא חולי כל עמו בית ישראל אמן.

ס"מ נוטריקון ס'ם מ'ות

ועתה בא וראה כי לפי דבריו הקדושים ירווח לנו להבין מה שכתב הטור בשם המדרש: **"דוד המלך עליו השלום תיקן מאה ברכות... כי בכל יום היו מתים מאה נפשות מישראל ולא היו יודעים על מה, עד שחקר והבין ברוח הקודש ותיקן להם לישראל מאה ברכות"**.

הביאור בזה שהשיג ברוח קדשו כי מאה אנשים שמתו בכל יום, הוא מחמת התגברות ק' כוחות הטומאה מצד ב' אותיות ס"מ, כי הס"מ הוא מלאך המות כמבואר בתרגום יונתן (בראשית ג ו): **"וחמת אתתא ית סמאל מלאך מותא"**, והרמז בזה כי ס"מ נוטריקון ס'ם מ'ות, וגילו לו מן השמים שהרפואה לכך היא לברך ק' ברכות בכל יום, כדי לבטל על ידם ב' אותיות ס"מ ועל ידי זה פסקו למות.

יומתק לבאר בזה מה שמצינו כי יראת שמים מסוגלת לאריכות ימים, כמו שאמר יוסף הצדיק לאחיו השבטים (בראשית מב יח): **"זאת עשו וחיו את האלהים אני ירא"**. וכן מצינו מקרא מפורש (משלי ח כג): **"יראת ה' תוסיף ימים ושנות רשעים תקצורנה"**. ופירש רבינו יונה: **"יראת ה' תוסיף ימים, הדאגות מחלישות הכח ומקרבות קץ המות, ויראת השי"ת והדאגה על העוונות וחסרון עבודת האלקים לא תקצר את הימים, אבל הימים על ימי היראה תוסיף"**.

אך לפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שאי אפשר לזכות ליראת ה' כי אם על ידי מאה ברכות בכל יום, כביאור ה"ישמח משה" שבכח המאה ברכות אנו מבטלים מאה כוחות הטומאה של ס"מ המפרידים בינינו לבין אלקינו, כדי שנוכל לצייר כאילו אנו עומדים לפני ה' ולהתעורר ביראת ה', על כן בכח זה

אנו מבטלים גם כן כוחו של הס"מ, שלא יוכל להרוג מאה אנשים בכל יום מב' אותיות ס"ם.

נמצא כי שני הדברים: א) מה שמצינו במדרש כי מאה ברכות הם סגולה לבטל מאה מיתות בכל יום, ב) מה שביאר ה"ישמח משה" כי על ידי מאה ברכות אפשר לזכות בנקל יראת שמים, קשורים זה בזה בקשר אמיץ בלי ימוט.

ויש לבאר בזה מה שכתב הגה"ק החיד"א זצ"ל ב"מדבר קדמות" (מערכת נ אות ה) בשם המקובל האלקי רבי נתן שפירא זצ"ל בעל **"מצות שמורים"** מכתב יד קדשו, שישנם מאה ימים בשנה שצריך לעשות תשובה, חמשים ימים מפסח עד עצרת ועוד חמשים ימים מראש חודש אלול עד הושענא רבה. לפי האמור יש לומר הביאור בזה, כי החוטא שהולך בעצת יצרו הרע מגביר מאה כוחות הטומאה מב' אותיות ס"מ, לכן כדי לכפר על ענין זה ניתנו לנו מאה ימים של תשובה.

"וידו אוחזת בעקב עשו" להוציא שם א"ל משמו

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין מה שנקרא יעקב אבינו תחילה בשם **"יעקב"**, עד שנתעלה בקדושתו וזכה להיקרא בשם **"ישראל"**, כי הנה מה שנקרא בשם יעקב מבואר הטעם שהוא על שם (בראשית כה כו): **"ואחרי כן יצא אחיו וידו אוחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב"**. ופירש רש"י שהקב"ה קרא שמו יעקב.

ויש לומר הענין בזה, כי יעקב אבינו מיד בצאתו לאויר העולם אחז **"בעקב"** עשו, כלומר **"עקב"** הוא לשון **"סוף"**, שאחז בסוף שמו שרו של עשו **סמאל**, להוציא ממנו שם א"ל כדי להחזירו אל הקדושה, לכן על שם מעשה נפלא זה קראו הקב"ה **"יעקב"**, לרמז כי עבודה זו לאחוז בעקב עשו להוציא יקר מזולל חשוב מאד בעיני ה'.

והנה בתחילה נלחמו על כך יעקב ועשו בבחינת: **"ולאום מלאום יאמין"**, פעם מנצח יעקב להוציא ממנו שם א"ל ופעם ח"ו מנצח שרו של עשו להחזיק בו, אולם כאשר נתעלה יעקב אבינו בקודש במאבק שנאבק שרו של עשו עמו: **"וירא כי לא יכול לו"**, אז נתעלה בקודש ושוב לא היה צריך לאחוז בעקב עשו להוציא אותיות א"ל משמו, כי יעקב אבינו ביטל מאה כוחות הטומאה שלו מב' אותיות ס"מ שלא יוכל לקבל יניקה משם א"ל.

וזהו שאמר לו שרו של עשו עצמו בבחינת מלאך רע בעל כרחו יענה אמן: **"ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל"**, ומבואר ב"זרע קודש" להרה"ק מראפשיץ זי"ע בפרשתנו כי **ישראל** הוא אותיות **ישר א"ל**. ויש לומר הרמז בזה כי על ידי שגרהם להפסיק יניקת הס"מ משם א"ל, נעשה שם א"ל ישר בלי שום פגם ואחיזה מצד שרו של עשו.

יומתק להבין בזה מאמרם (מגילה יח.): **"מנין שהקב"ה קרא ליעקב א"ל, שנאמר ויקרא לו א"ל אלקי ישראל"**. מבואר מזה כי מה שנקרא בשם א"ל קשור עם מה שנקרא **"ישראל"**, ככתוב: **ויקרא לו א"ל אלקי ישראל**. לפי האמור הביאור בזה, כי בזכות שהוציא יעקב שם א"ל מבלעו של הס"מ, קראו הקב"ה בשם א"ל כשם שקראו הקב"ה **ישראל** שהוא אותיות **ישר א"ל**.

הנה כי כן זכינו להבין ביתר שאת דברי ה"חתם סופר", כי בשם **"ישראל"** רמזו התיקון של מאה ברכות, שכן ק' עם אמ"ת מדתו של יעקב עולה **ישרא"ל**, ולפי האמור יש לומר כי מטעם זה נרמז ענין זה בשם **ישרא"ל** שהוא אותיות **ישר א"ל**, כי בזכות מאה ברכות מתבטלות ב' אותיות ס"מ שעולה מאה, ושוב אין לו יניקה משם א"ל.

ותמה ב"ישמח משה" הלא בפסוק כתוב בפירושו: **"מה ה' אלקיך שואל מעמך"**, אם כן איך שייך לומר: **"אל תקרי מה אלא מאה"**. וביאר על פי מה שכתב הרמ"א בסעיף הראשון בשלחן ערוך לשון הרמב"ם **"במורה נבוכים"** עצה נפלאה להשיג יראת ה', על ידי שיתבונן תמיד שהוא עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה:

"שוית ה' לנגדי תמיד, הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דיבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדיבורו במושב המלך, כל שכן כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלוא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד".

מאה כוחות הטומאה מבדילים בין האדם לקונו

אך לכאורה יש לתמוה, שהרי אנו רואים בעינינו כי ישנם בני אדם, אשר יודעים ומאמינים שהקב"ה הוא מלוא כל הארץ כבודו, ובכל זאת אין היראה נופלת עליהם כאילו הם עומדים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ומבאר ה"ישמח משה" הענין בזה, על פי מה שכתב השל"ה הקדוש (פרשת חיי שרה תורה אור), כי בשמו של היצר **סמאל** ב' אותיות ס"ם הן מצד הטומאה וב' אותיות

יעקב אבינו שלח לעשו שני מלאכים המלווים את האדם בליל שבת קודש

שבת קודש מפריד בין ישמעאל ועשו

ויש להוסיף על דברי קדשו איך נתגבר יעקב אבינו בקדושתו על קליפת עשו גם אחרי שנתחבר עם קליפת ישמעאל, על פי מה שכתב ה"בני יששכר" (שבתות מאמר א סימן י) דבר פלא בשם ה"מגלה עמוקות" (פרשת לך לך דף טז.), כי שבת קודש הוא יום חגם של בני ישראל מצד הקדושה, ולהבדיל אלף הבדלות יום חגם של בני ישמעאל הוא ביום שישי בצד ימין של שבת, ואילו יום חגם של בני עשו הוא ביום א' בצד שמאל של הקדושה.

נמצא כי שבת קודש נחלת ישראל עומדת כחומה בצורה בתווך בין בני ישמעאל לבני עשו, וזהו שכתוב (ויקרא כב לב): "ונקדשתי בתוך בני ישראל" - "בתוך" דייקא, בין עשו וישמעאל. ומבאר ה"בני יששכר" הכוונה בזה, כי קדושת שבת שהיא באמצע מבטלת את קליפות ישמעאל ועשו שהם מצד ימין ושמאל של הקדושה עכדה"ק.

ויש לומר הביאור על כך, כי קדושת שבת שעומדת בתווך בין ישמעאל ועשו, הוא בבחינת מחיצה של ברזל להפריד ביניהם שלא יוכלו להתחבר, והרי זה בבחינת מה ששנינו במשנה (סנהדרין עא:): "פיזור לרשעים הנה להם והנאה לעולם", ועל ידי זה מתגבר כח הקדושה של יעקב אבינו שמדתו תפארת לבטלם.

יומתק לפרש בזה מה שתיקן האריז"ל בפיטו "אזמר בשבחין" לליל שבת קודש: "ימינא ושמאלא ובינייהו כלה" - "ימינא" הוא קליפת ישמעאל מצד ימין, "ושמאלא" היא קליפת ישמעאל מצד שמאל, "ובינייהו כלה", היא שבת כלה מלכתא החוצצת להפריד ביניהן. וזהו לפי דעת הסוד ב"מזמור שיר ליום השבת" (תהלים צב י): "כי הנה אויבך ה'", קליפות ישמעאל וחברת מרעיו, "כי הנה אויבך יאבדו", קליפות עשו וחברת מרעיו, "יתפרדו כל פועלי און", על ידי קדושת שבת נפרדים ומבטלים.

מענה לא נפלאה היא ולא רחוקה לומר, כי הן אמת: "וילך עשו אל ישמעאל", שנתחבר עם קליפת ישמעאל כדי שיהיו לו שני כוחות של חסד וגבורה דקליפה, ויכול להילחם כנגד יעקב שהוא תפארת דקדושה הכוללת חסד וגבורה דקדושה, אולם יעקב אבינו נתגבר עליו בכח קדושת שבת שהיא נחלת יעקב, שמבטלת שני הקליפות ישמעאל ועשו שהם מצד ימין ושמאל של הקדושה.

הנה כי כן יאיר לנו להבין מה שלמדנו מדברי ה"אמרי נועם", כי מה שכתוב: "וישלח יעקב מלאכים", הכוונה בזה ששלח לו שני מלאכים שמלווים את איש ישראל לביתו בליל שבת קודש, ולפי האמור הביאור בזה כי ביקש לעורר בכך קדושת השבת, כדי לבטל כוחו של עשו שנתחבר עם קליפת ישמעאל.

נסיים ענין זה בפרפראות לחכמה, כי כבר למדנו שקדושת שבת היא נחלת יעקב ככתוב: "והאכלתיך נחלת יעקב אביך". ויש לומר כי בשמו של יעקב רמוז שיש בכח קדושת שבת לבטל ב' קליפות עשו ישמעאל שהם מצד השמאל והימין של הקדושה, שכן יעקב למפרע נטריקון ב'יטול קליפות עשו ישמעאל.

והנה בפרשת תולדות כתוב (בראשית כה כה): "ויצא הראשון אדמוני כולו כאדרת שער ויקראו שמו עשו, ואחרי כן יצא אחיו וידו אוחזת בעקב עשו ויקראו שמו יעקב". ופירש רש"י: "ויקרא שמו יעקב - הקב"ה". ודקדקו המפרשים מכיון שנקרא שמו על שם: "וידו אוחזת בעקב עשו", היה ראוי שיקרא שמו "עקב" ולא "יעקב".

ויש לומר כי יעקב אבינו ע"ה רצה לבטל קליפת עשו, לכן "וידו אוחזת בעקב עשו", שכן עקב ראשי תיבות למפרע ב'יטול קליפת עשו, אך הקב"ה היודע מראשית דבר אחרית דבר ידע שעשו יתחבר עם ישמעאל, נמצא כי יעקב יצטרך לבטל גם קליפת ישמעאל שמצד ימין, על כן "ויקרא שמו יעקב" - יעקב נטריקון למפרע ב'יטול קליפות עשו ישמעאל.

אמרי נועם: יעקב אבינו שלח לעשו שני מלאכים המלווים אדם לביתו בליל שבת קודש

רש"י: מלאכים ממש" - ממ"ש נטריקון מ'נורה מ'טה ש'לחן ש'צריך להכין לכבוד שבת

שבת היא נחלת יעקב בגימטריא ב' פעמים מלאך, כי מלאך רע עונה אמן בעל כרחו

שבת קודש מפרידה בין קליפת ישמעאל שיום חגם ביום א' ו' לקליפת עשו שיום חגם ביום א'

יעקב אבינו שלח מלאכי שבת כדי לעורר קדושת שבת

המבטלת קליפת עשו שנתחבר עם ישמעאל

יעקב נטריקון למפרע ב'יטול קליפות עשו ישמעאל, כי הוא מבטלים בכח קדושת שבת

קדושת שבת מבטלת קליפות עשו וישמעאל

לכבוד שבת קודש נראה להוסיף עוד תבלין לשבת, לבאר הטעם ששלח יעקב לעשו שני המלאכים המלווים את איש ישראל לביתו בליל שבת קודש, על פי מה שכתב ב"מגלה עמוקות" (ריש פרשת ויצא) רעיון נשגב, לבאר מה שכתוב בתורה אחרי שלקח יעקב הברכות מעשו (בראשית כח ט): "וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל".

וביאר בדברי קדשו על פי מה שכתבו המקובלים, כי ישמעאל הוא חסד דקליפה ולכן יצא מאברהם אבינו שהוא חסד דקדושה, ועשו הוא גבורה דקליפה ולכן יצא מיצחק אבינו שהוא גבורה דקדושה, כי ישמעאל ועשו הם בבחינת הסיגים והפסולת המתבררים מחסד וגבורה דקדושה.

והנה ידוע כי מדתו של יעקב אבינו היא תפארת דקדושה הכלולה משתי המדות חסד של אברהם וגבורה של יצחק, על כן כאשר ראה עשו שיעקב בקדושתו הצליח לקחת ממנו הברכות, שפט מזה כי כוחו של יעקב גדול ממנו בהיות שעשו הוא רק גבורה דקליפה, ואילו יעקב הוא תפארת דקדושה הכוללת חסד וגבורה דקדושה.

לכן התחכם עשו להתחבר עם קליפת ישמעאל גבורה דקליפה: "וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל", כדי שגם לו יהיו שני כוחות של חסד וגבורה דקליפה, וחשב על ידי זה להתגבר על יעקב מדת תפארת דקדושה, לכן שלח אליו יעקב מלאכים לומר: "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי", ואין אני מתיירא אפילו מהתחברות ב' קליפות של ישמעאל ועשו חסד וגבורה דקליפה עכדה"ק.

"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שער שדה אדום". ופירש רש"י: "מלאכים ממש". בספרים הקדושים הרבו לפרש כל אחד על פי דרכו, מי היו אותם המלאכים ששלח יעקב אל עשו אחיו, ומה נתכוון רש"י באמרו: "מלאכים ממש".

במאמר זה ברצוננו להשתעשע במה שכתב ב"אמרי נועם" להרה"ק רבי מאיר הורוויץ מדזיקוב זצ"ל, כי המלאכים ששלח יעקב אל עשו כדי להכניעו, הם שני המלאכים המלווים את איש ישראל לביתו בכל ליל שבת קודש כמבואר בגמרא (שבת קיט:):

"שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו אחד טוב ואחד רע, וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטתו מוצעת, מלאך טוב אומר, יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו".

וזהו שאמר יעקב לעשו: "עם לבן גרתי". ופירש רש"י: "גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים". ולכאורה קשה איך אפשר שקיים כל המצוות, הלא ישנן הרבה מצוות כמו חליצה ויבום שלא באו לידו כלל. אך לפי האמור הביאור בזה על פי מאמרם במדרש (שמו"ר כה יב): "שהשבת שקולה כנגד כל המצוות". לכן יפה אמר יעקב ששמר את השבת ועל ידי זה קיים כל תרי"ג מצוות.

בדרך זו הוא מוסיף לבאר בדרך רמז מה שפירש רש"י: "מלאכים ממש", על פי מאמר הגמרא הנזכר שכאשר שני המלאכים רואים: "נר דלוק ושלחן ערוך ומטתו מוצעת", המלאך הטוב מברכו: "יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו". הנה כי כן זהו שרמז רש"י בלשון קדשו: "מלאכים ממש" - ממ"ש נטריקון מ'נורה מ'טה ש'לחן עכדה"ק.

יעקב בגימטריא ב' פעמים מלאך

ויש להוסיף בזה תבלין לשבת, על פי מה שמצינו כי שבת היא נחלת יעקב כמבואר בגמרא (שבת קיח:): "כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, שנאמר אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך". ויש לומר הרמז בזה, לפי מה שלמדנו מהגמרא שיש בכח קדושת שבת להפוך את המלאך הרע לטוב, שהרי מטעם זה בליל שבת קודש: "מלאך רע עונה אמן בעל כרחו".

ועתה בא וראה כי יעקב בגימטריא ב' פעמים מלאך, לרמז שבזכות שבת נחלת יעקב ב' אנו זוכים לברכה משני מלאכים, כי גם מלאך רע בעל כרחו יענה אמן. וזהו ביאור הגמרא: "כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים", כי בדרך כלל המלאך הרע הוא מצר ואויב להתנגד לברכות ישראל, אולם המענג את השבת יש לו נחלה בלי "מצרים", המצירים לברכות ישראל אלא בעל כרחו יענה אמן, ומביא ראיה לכך ממה שנאמר: "והאכלתיך נחלת יעקב אביך" - יעקב דייקא שעולה בגימטריא ב' פעמים מלאך.

והנה כאשר נתבונן נראה כי בשליחות זו ששלח יעקב את המלאכים לעשו, השתדל יעקב בכל כוחו לפייס את עשו ולהפוך אותו וגם את המלאך שרו של עשו מאויב לאוהב, שהרי מטעם זה שלח לו את הדורונות וביקש משרו של עשו שיודה לו על הברכות. ויש לבאר הטעם לכך על פי מה שכתב בשל"ה הקדוש (פרשה זו אות ו) בשם הרמב"ן, כי יעקב אבינו עשה בזה הכנה לזמן הגלות שלא יסבלו כל כך מזרעו של עשו.

הנה כי כן מבואר מעשה יעקב אבינו, ששלח שני המלאכים המלווים את איש ישראל בליל שבת קודש, אשר משם מתגלה כי יש בכח קדושת שבת נחלת יעקב להפוך גם את המלאך הרע למלאך טוב, ועל ידי זה ביקש להשפיע על עשו ועל שרו להפוך אותם לזמן מה מאויב לאוהב, וזהו שאמר לשרו של עשו (בראשית לב כז): "לא אשלחך כי אם ברכתני", ופירש רש"י שביקש ממנו להודות לו על הברכות, ואכן כך עשה כפי שכתוב: "ויברך אותו שם", והרי זה בבחינת: "מלאך רע עונה אמן בעל כרחו".